

No. 91 — 58
ÇARŞAMBA 24 Kasım 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon - 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Kaçanın Anası Ağlamamış; Uyuşanın Anası İse Gülmüştür

Farzediyorum ki benim büyük babam bundan 70-80 yıl önce çok münevver bir insandı, şiddetle hürriyet taraftarıydı ve hürriyet sevenlerle beraber çalışıyor, hürriyet uğurunda her fedakârlığa katlanıyordu.

Bu adamın akibeti ne olurdu, acaba?

Ya Magosa, Taif zindanlarında kalmak yahut zamane padişahına hulûl çaresi bularak ve fikirlerinden vazgeçerek vali, müşir, vezir, nazır, sadrazam olmak.

Yine farzedelim ki benim babam kendi halinde, kendi zevkinde bir memur olacağına ahrardandı; Jön Türktü; Taşkışla'da hapsedilmiş, Fizan'a sürülmüş, Avrupaya firar imkânı bulmuş, mücahedesine var kuvvetiyle sarılmıştı.

Bu adam ne olurdu, acaba?

Ya Meşrutiyet *inkilâbına kadar gurbetlerde sürünür, yahut* fikirlerinden feragat ederek Padişahla arasını düzeltir, döner, yaranması nisbetinde rütbe, memuriyet, maaş sahibi olarak gül gibi geçinir giderdi.

Farzedelim pek koyu hürriyet perverdi de Avrupada kalmış, ancak Meşrutiyetin ilânında yurda kavuşmuştu.

Ne olurdu o zaman bu adam, acaba?

Devrin tek partisi (İttihat ve Terakki) ye sokulur, onun sayesinde ve partiye hoş görünmesi nisbetinde mevki yapar, ya mebus seçilir, ya âyân azalığına tayin ettirilir, rahatına bakardı.

Böyle yapmadı da gerçek hürriyet ister, cemiyete kafa tutar, ayrıca cemiyet aleyhine harekete geçerse başına ne gelirdi? Bundan kurtuluş ümidi eski devredekilerden de azdı. En hafifi sürgün, bir derece ötesi idamdı. Uyuşmamanın behemehal cezasını çekerdi.

Farzetmekte devam edelim: Bu zatın oğlu, yani ben Meşrutiyet inkilâbında diyelim ki hürriyetperverdim; hürriyeti hükûmet partisine muhalefette görür, atar tutar, yazar çizer, faal şekilde muhaliflik ederdim.

Ne olurdu akibetim, dersiniz?

Muhakkak surette sürülürdüm; belki de bir cadde ortasında vurulurdum. Beyazıt meydanında sallanmam da hesapta yok değildi. Eğer sürülmeden, hele asılıp vurulmadan evvel tek hâkim kuvvete boyun eğdiğim, burnumu iyice kırdığım takdirde misk gibi yaşamak imkânını bulurdum.

Buldum, diyelim... Meşrutiyetten sonraki devirde ne olurdu acaba akibetim?

Hiç öbüründen farklı olmazdı. Nabza göre şerbet verdiğim nisbette devrin kalbur üstü adamı olurdum. Her mevki benim içindi: Mebusluk, banka idare meclisi azalığı ve reisliği, bilmem ne kurumu başkanlığı, vekillik, sefirlik, hepsi... Tabii dünyalığım da arttıkça artardı, dört başı mamur bir hayata ererdim.

Uyuşmadım da hırçınlığımdan yahut gerçekten hürriyet âşıkı olduğumdan, yahut da - her şeklini düşünelim - fazla ihtirasımdan muhalefet ettim, diyelim.

Haritada yine sürülmek vardı; hususî mahkemeler tarafından hapse mahkûm edilmem vardı; daha müthişi de mümkündü: Gazetelerin sehpada horoz, kedi, çakal gibi öttüğümü söyliyerek idamıma ait tafsilâtı yazmaları ihtimali bile vardı.

Haydi, o kadarına gidilmedi. Ne olurdu? Bir kenara atılırdım; tek partinin ve erkânının lânetlemesi olarak kıyıda köşede yarı nebat, yarı sünger, yarı sümüklüböcek ömrü sürerdim.

İşte size üç batınlık bir aile hayatından iki sahneli örnekler.

— Şu Saka kuşuna bak! Oturduğu yerden bir türlü kalkmak istemiyor

— Hele birkaç cevher daha yumurtlasın, o zaman bak nasıl iner!

DÖNEMİYEN DEĞİRMENLER

Adanada C.H.P. yi tutan tek gazete olmadığını ileri sürerek ora partilileri Hilmi Uran'a dert yanmışlar.

Biz öyle tahmin ediyoruz ki parti genel başkan vekili bu sözlere kulak asmamıştır. Zira gerek Sivas'ta gerek İstanbul'da parti yardım ve tahsisatiyle gazete çıkartmanın neye mal olduğunu ve nasıl neticesiz kaldığını bu zat-ı muhterem iyi bilir.

"Taşıma su ile değirmen dönmez" sözü sanki böyle gazeteler için söylenmiştir.

Kaçanın anası ağlamamış, derler. Uyuşanın anası ağlamadıktan başka ayrıca gülmüştür de!

Şu yazı bize üç batındır hâkim kuvvete ya katılmak yahut da onunla uyuşmak icabettiğini öğretti.

Katılma ve uyuşma ihtiyacı duyulmadan karakter ve kabiliyetin dahilinde yaşama imkânını muhakkak ki gerçek hürriyet ve demokrasi temin edebiliyor.

Üç nesil, dört nesil olmuş, seni beklemişiz, ey tam mânasında hürriyet!

AYDEDE

Muharremde Aşure Pişirişimiz

Muharrem çoktan girmiş, çıkmak üzere, haberim yok. Eskiden, malûm a, bu ayın onunda, o gün el değmezse içinde, usûl ve erkâniyle aşure pişirmek, akrabaya, ahpaplara, konu komşuya göndermek âdetti.

O seneler Muharrem yaza rastladığından Göztepedeyiz. Ahçımız Ahmet ağa sılada, yerine bıraktığı kardeşi molla da - Eski hatunların bilhassa acemi, hantal, beceriksiz halayıklar hakkında kullandıkları bir tâbirdir - siyahî Sadakat bacımız da kocada.

Evdekiler (Aşureyi kime pişirtelim derlerken, bizde misafir, imtihanlara beraber çalıştığımız aziz arkadaşım B. - Kulakları çınlasın - atıldı :

— Bana havale edin; bayıla bayıla kaşık atmazsanız yüzüme tükürün !

Taşralı ve İstanbulda talabeydi. Birkaç hemşerisiyle Gedikpaşa'da bir Ermeni evinde Pansiyonerdi. Yemeklerini tadıyla tuzuyla pişiren hep o. Lâfını yabana atma; geçen yaz Kayışdağına gidişimizde doldurduğu patlıcan dolmasının, yaptığı irmik helvasının, kırda kızarttığı kuzunun tadı hâlâ damağımda.

Teklifini duyan rahmetli büyük annem dudak büktü :

— Aşurenin üstesinden gelmek zordur, değme kişinin kârı değildir ! Arkadaşlara ve kendine güvenme :

— O da işmi yahu? Buğdayı ıslatıp, iki taş arasında oğalayıp, kabuklarını çıkardıktan sonra güzelce yıkayıp kazana koyacaksın; bire iki mikdarı suyu da katıp ocağa oturtacaksın. Bırak sabaha kadar kaynasın. Buğdaylar kabarıp yumuşadı mı, ne kadarsa her okkasına yüz dirhem pirinci, yine akşamdan ıslatılmış, kabukları çıkarılmış kuru baklayı, nohudu, kuru fasulyeyi içine at; kaynasın dursun. Şimdi sıra şekerde ve sütte beher kıyye buğdaya bir buçuk kıyye şeker ve yüz dirhem süt yeter. Ardından hurmayı kuru inciri, çekirdeksiz üzümü de koy, kazan kemafissabık bir müddet ocakta kalsın; aşure mükemmel oldu gitti !

Anlatışına bakarsan aliyülâlâsını biliyor.

— Haydi öyleyse, dedik, göster maharetini; biz de sana çıraklık ederiz !

Kimimiz buğdayı oğalıyor, kimimiz pirinci ayıklıyor; kimimiz baklayı, nohudu, fasulyeyi ıslatıyor; şekeri, sütü tartıp hazır ediyor. Hurma, incir, üzüm için bakkal Ziver efendiye adam koşturuyoruz; aktar Aleksi'den gül suyu aldırıyoruz. İçimiz tez; aşure kâselere kotarıldıktan sonra üstünün süsü püsünü de unutmuyorduk. Tekrar bakkala müracaat; ısmarlanan cevizleri, bademleri, fındıkları kırma, ayıklama; çam fıstıklarını, kuş üzümlerini yıkama...

Uzatmıyalım, kazan ocağa kondu. Bütün gece kaynadı. Ertesi sabah erkenden başına üşüştük Buğdaylar kabarmış, yumuşamış. Pirinç, bakla, nohut, fasulye katıldı. Ardından şekerle süt, daha ardından hurma, incir, üzüm de içine boca edildi. B. fesi yana yıktı :

— Tamam, bu bu kadardır işte ! Hepsi birlikte bir iki saat daha pişsin; biz dersimize bakalım !

Manastırlı'nın (Vesaya ve feraizi) notları önümüzde, çalışıp dururken, arkadaş,

— Aşureyi yoklayalım ! dedi; mutfağa indik. Yanık kokusu ortalığı bürümüş mü bürümüş. Bizimki hiç oralı olmuyor :

— Biraz dibi tutmuş galiba; fakat aldırma, kazıyıp atarız !

Elde yaş bezler, koca alâmeti ıkına sıkına yana eğerek aşureyi helvahanelere boşalttık. Kazanın dibinde ne görelim? Zifiri kara, çamur gibi iki parmak bir külçe. Kepçe ile, ekmek pıçağının tersiyle kazı babam kazı; sıcak su ile yıka bire yıka, arkasından, helvahanelerdekini yine oraya aktardık. Yarım saat geçti geçmedi, lök gibileşiyor. Gelsin maşrapa maşrapa su; tadı azalmıştır elbette, içine yine şeker, süt...

Kapının dışında ekli kadınlar çenedeler :

— İlâhi beyler başınızdan büyük işlere ne kalkışırsınız? Meşhur meseldir : "Yemeği pişiren ocak başında beraber pişmeli"

Mübarek kaynıyor, kaynıyor, şimdi de suyu ayrı, seli ayrı; cambul cumbul. Hanımın biri sakızı çiğnedi :

— Yarımşar kuşane pirinç unu, nişastayı, kolayı ayrı ayrı kaplarda boza kıvamına getirin; karıştıra karıştıra bir kenarcıktan akıtın; lâhzada nüzucet (yani lüzucet) peyda etmezse arap olayım!

Dediğini yapınca; aşure koyulaşıverdi. Gel gelelim, ne hikmettir, bilmem, rengi de değişi vermesin mi? Hâzâ sütlü kahve. çeşnisi dersiniz buruk kekremsi; dehşetli is kokusu da caba. Katresini ağzına koyabilirsen koy.

Nasipte bunca zahmetin boşa gitmesi varmış, ne denir?

Sermed Muhtar ALUS

— Otobüse bu koca bavulu alamayız.

— O bavul değil. Para çantam!

"Fransız karikatürü"

Galenosun Bir Sözü

Eski devirlerin en meşhur doktorlarından Galenos'un mesleğine ve meslekdaşlarına dair bir sözü :

"En iyi doktor tabiattır. Çünki o, hastalarının dörtte üçünü iyi eder ve meslekdaşları hakkında kötü söz söylemez !"

KONSERVATUVARIN UÇUNCU KONSERI
Segâh Faslı

Salı günü akşamı Konservatuvar üçüncü resmî konserini az çok muvaffakiyetle verdi.

Tiyatro dolmuştu. Birçokları da ayakta dinliyorlardı. Millî zevkin bozulmamış olması ve hattâ bozulmamak değil gittikçe artması istikbal için büyük ümitler veriyor.

İlme ve ülemanın dediklerine bu asr-ı medeniyette inanmak ve ehemmiyet vermek zaruridir.

Bundan altmış yetmiş sene evvel Japonya kalkınmağa başlayıp medenî dünyayı taklide lüzum gördüğü zaman İngilterenin meşhur feylezofu Herbert Spencer'le görüşüp fikrini almak maksadiyle bir heyeti Londraya göndermişti Bir haylı mesail arasında Japon musikisini terkedip Avrupa musikisini almak ve bir de konservatuvar meydana getirmekten bahsedilince Spencer zinhar millî ananelerini terketmemelerini tavsiye etmiş ve eğer garp musikisi memlekete alıştırmak isteniyorsa Japon konservatuvarı yanında bir de garp musikisine mahsus bir konservatuvar yapılmasının Japon milletinin taalisi için daha muvafık olacağını söylemiş ve "An'anesine sadık olmıyan bir millet inkıraza mahkûmdur" demiş.

Konservatuvarın resmî konserleri hakikaten bir zafiyet-ı dımagiye oluyor ve büyük bir zevk ve neşeyle dinlenen klâsik musiki günlerce zihinlerden çıkmıyor. Diyebilirim ki âdeta felekten bir gün çalmış hayattan kâm almış oluyoruz.

Sevgili sanatkârlarımıza kalbî tekekürlerimizi takdim ettikten sonra ufak tefek tenkit ve itirazlarımıza da müsaade eylemelerini rica edeceğiz.

Segâh faslı tam bir mükemmeliyette icra olunmadı. Sebebini kâfi derecede prova edilmediğine hamlediyoruz. Böyle nazik ve icrası güç makamları tamamen pişirmeden meydana koymamalıdır. Sonra okuyanlar tiz perdelerde müsavi kuvvette değildiler. Kulağı tahriş eden sesler duyuluyordu.

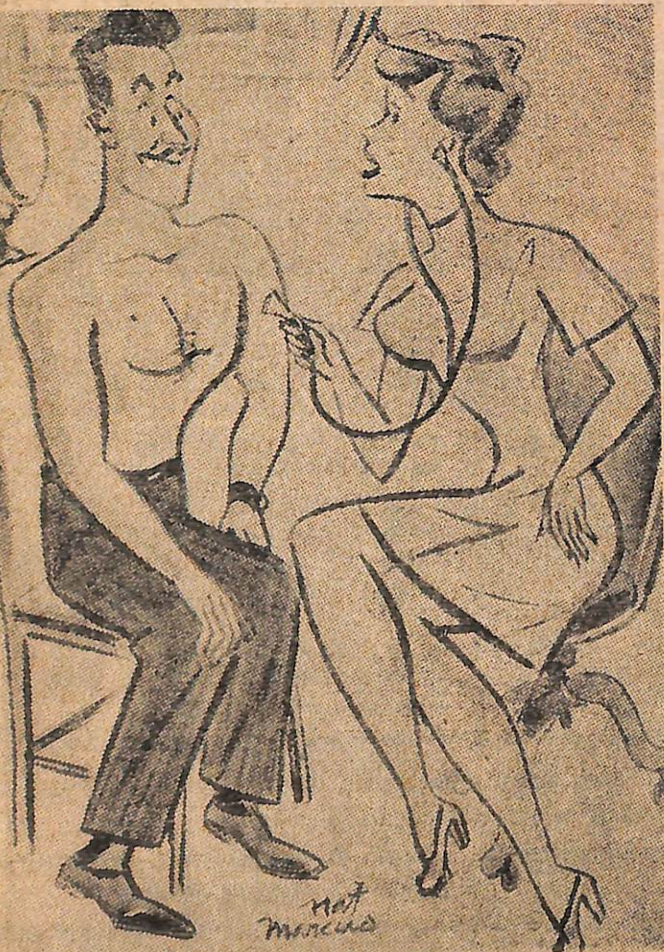
Bilhassa o mühim besteler usuliyle ezberlenmeden okunamaz. İkinci itirazımız solistlerin kendi seslerine ve mizaçlarına göre şarkı intihap etmeleri.

Meselâ kıymetli sanatkâr Hamiyet Yüceses beste nigârdan Haşim beyin "Kaçma mecburundan ey ahuyu vahşî ülfet et" ağır aksak şarkısını okudu ve pek tabiî olarak muvaffak olamadı. Çünkü bu şarkı büsbütün başka bir tavır ve edada okunmak icabederdi. Bizim musikimizde (tavır) ihmal edilirse okunan ve çalınan eserden katî zevk alınamaz. Güfteleri telâffuz da ayrı mühim bir mesele.

Şunu da ilâve etmek mecburiyetindeyiz : Akile Artunla Mustafa Çağlar Konservatuvarı ihya ediyorlar, yüzünü ağartıyorlar. Hemen her konserde muvaffak olan bu iki artist her cihetle şayanı takdirdir. Akile hanım şüphesiz Konservatuvarın daha pek çok zaman (Prima donna) sı kalacaktır. Kendisinin muvaffakiyatını biraz da alafrangadaki malûmat ve ihtisasına hamlediyoruz. Çünkü itiraf edelim : Maatteessüf bizim ihmal ettiğimiz (metod) ve usûl, parasodie musicale kaideleri alafrangada pek ehemmiyetle tatbik ve tedris olunur.

Sabih Şevket

Kadın doktora muayene olurken

Kadın doktor — "Ah ! Oh!" demeden nefes alamıyor musunuz?

"Cartoon" dan

BÖREK TEPSİSİ

Yaver-i ekrem hazret-i şehriyârî Incirkööylü müşiran-ı izamdan muhterem bir Paşanın oğlu Fuat Paşa, Fener yolundaki köşkünü ypatıradururken bir türlü bitmiyen inşaatı yakından takip etmek için Kalamışta ve sahilde kiraladığı iki köşkte ikamet ederek bunların birini harem diğerini selâmlık dairesi ittihaz etmişti.

★

Paşanın harem dairesi ve selâmlık ciheti evlât ve ayal ve akrabalarla dolu ve hele misafirleri hesapsızdı. Ahçılar da mükemmeldi. Nefis yemekler yenirdi. Günün birinde Istanbulun en ince nüktedanlarından meşhur "Muhsin" de Paşanın sofrasına davet edilmişti ve güzel güzel menkibeleri anlatmakla ortalığı neşelendirmişti. Sofrada da gösterdikleri yere oturmuştu. Yemekler gelmeğe ve dağılmağa başladı. Fakat sıra Muhsine gelinceye kadar Paşa tehevvürle "Aman bu çorba içilir mi? Defedin!" dedi. Tabakları kaldırttı ve bittabi misafirler de çorbayı içemediler. Ve böylece devam edilince; Muhsin; börekler dahi iade edilmek hakaretine uğrar uğramaz sofradan fırladı, tepsiyi yakaladı, yere çöktü ve âdeta tepsinin içinde yüzdü.

Paşa kahkahayı atınca da :

— Siz kahkahanızı yiyin, afiyet olsun ! Beni yalnız bırakınız !

Dedi ve tıka basa karnını doyurdu.

S. M. S.

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 58 —

Yeni Şeyhülislâm — Falih Rıfkının Divan-ı Harp tarafından tevkifi — Mustafa Paşaya Falih Rıfkının kefaletiyle tahliyesi için tavassutta bulundum, fakat mahkeme âzası onun cezasını şöyle tayin etmişti : Idam ! — Dahiliye nazırından Matbuat Cemiyeti reisi — Darülbedayi meselesi — Dalavereci polis müdür umumisi — Yakup Kadri de hukûmet taraftarı ve politikacı olmuştu.

Benim yeni rical içinde en tuhafıma giden Şeyhülislâm-ı cedid Dürrü zade Abdullah Efendi idi. Bu zatı iki, üç kere Sabri Efendinin yanında, Bab-ı Meşihatta görmüştüm, zira dairenin müsteşarı idi. Sessiz, terbiyeli, süklüm püklüm dururdu. fetvaları imzalayıp üstelik bir de sadaret kaymakamlığını ifaya başlayınca azamet peyda etti; kendisine bir diplomat süsü verdi; hattâ daha garibi Hariciye müsteşarı İhsan Beyden Fransızca talim ve tedrise bile kıyam etti. Bu da ne ise ne, bir de bana Fransızca bilirmiş gibi görünmeğe başlamasın mı? İçimden değil, hattâ bıyık altından da değil, bir gün, karşısında alenen gülümsedim. Kızmamayı tercih etti, o dahi gülümsedi.

Hangi ay zarfında idi, bilmiyorum, o sıralarda Falih Rıfkı Beyi Divan-ı Harb Reisi Mustafa Paşa tevkif ettirmişti. Aramızda geçen eski münakaşalara rağmen Necmettin Sadık Beyin ikaziyle tahliyesini temin için Divan-ı Harb dairesine gittim.

●

Paşa mahkemede meşguldü, Fakat ismimi haber verince, hürmet ve muhabbet eseri olarak hemen celseyi tatil etti; beş, on kelime hoş beşten sonra meseleyi açtım, pek ciddî ve filî bir sebep yoksa bu genç ve kıymetli muharririn kefalete rapten tahliyesini talep ettim. Mustafa Paşa şive-i mahsusiyle :

— Durunuz, dedi, ben bir şey söylemiyeceğim, size mahkeme azasını çağırayım, önünüzde onlar cevap versinler !

"Ne hacet, lüzum yok..." falan gibi lâkırdılarıma kulak asmadı, yaveri çağırdı, heyeti odaya celp etti. Nişanlı, formalı ve orta yaşlı üç liva karşıma dikildiler; reis sordu :

— Falih Rıfkı denilen gazeteci için nasıl bir ceza tayini icabeder?

Üç ceneral, evvelceden talimat almış gibi birden şu cevabı verdiler :

— İdam !!

●

Bunu dinledikten sonra da yine talimli gibi mahkeme salonuna avdet ettiler. Benim aklım başımdan gitti; daha nüfuzlu zevat tarafından hükmü değişdirtmek, daha olmazsa saraya amal nüfuz ettirmek karariyle, mükedder, ayrıldım. Behemehal, ne yapıp ne edip zavallıyı ölümden kurtaracaktım. Hoş, bu fedakârlığa hacet kalmadı; o kendiliğinden kurtuldu, nezaket olarak mahpustan çıktığı gün de bana telefonla kısaca teşekkür etti. Sonra iyi arkadaşlık yaptık.

●

Falih Rıfkı Bey için Matbuat Cemiyeti Reisi Mehmet Ali Bey de bir, iki teşebbüste bulunmuştu. Bu Mehmet Ali Bey de kimdir? diyeceksiniz. Bu Mehmet Ali Bey o bizim Dahiliye nazırımız olan Mehmet Ali Beydir, ne zannettiniz?! Erkân-ı matbuat devrin zulmünden gazetecileri korumak karariyle riyasete onu intihap etmişlerdi; reis-i cedidi, peşinde muharririn-i keram Babıâli caddesinden alay-ı vâlâ ile geçer görür, ben de gülmekten kendimden geçerdim. Bu esnada ufak tefek işler arasında bir de Darülbedayi meselesi vardır : Yeni Polis müdür-ü umumîsi Arnavut Tahsin Beydi. Birinci kısımda kendisiyle Hürriyet ve İtilâfın müntehir Reşit Bey nümayişi esnasında nasıl tanışdığımı yazmıştım.

●

Tahsin Bey sonradan İngiliz karargâhına ve tâcirlerine hulûl ederek çulu düzmüş, kılık kıyafetini ıslaha muvaffak olmuştu; onun islâh edemediği ve *edemiyeceği, dili ve damağı idi.*

Yüz çeşit dalavereleri müteakip müdüriyet-i umumiyeye tayinine sadrazam muvafakat etmiş ve tahsilsiz, görgüsüz bir inzibat mülâzımından başka bir şey olmıyan Tahsin Efendi de Tahsin Bey olarak İstanbul zabıtasının başına geçmişti. Gazetecileri toplar, mânasız, idrâksiz, tatsız ve gülünç nutuklar verirdi.

Meselâ şöyle başlardı : "Zabıta iki esasa istinaden muhafaza-i emn-ü-asayişe muvaffak olur. Birincisi : Terbiye, ikincisi : Emre itaat, üçüncüsü : Kıyafet, dördüncüsü : Cesaret..." nutkun başlangıcında yalnız iki esastan bahsetmesine rağmen o esasları sekize, ona, gevezeliğine rastgelirse yirmiye iblâğa kudretyab olurdu.

Maamafih Tahsin Beyin iyi huyları da yok değildi; teceddüde perest idi. Lâkin bu Garp perestliği, her cahil müteceddditte olduğu gibi frenk perestliğe varmıştı. Bir, iki münevver, görgülü dostu onu teceddüt yolunda adamakıllı doldurur, islâh harekâtına çalıştırırdı. Onda da temessüle müsait bir kabiliyet olduğundan derslerden istifade etmez değildi.

●

Bir gece, evimde uykuya hazırlanırken telefon çaldı : Hüseyin Cahit Beyin biraderi daktor Hüseyin Suat Bey bir vakadan beni haberdar ediyordu : Kadıköyündeki kışlık tiyatroda Darülbedayi bir piyes verecekmiş, tam perde açılacağı saatte sahneye çıkacak olan bir müslüman kadınını zabıta oyun oynamaktan menetmiş; başkası bu rolü bilmiyormuş, polisin müdahalesinden tiyatroyu tahlis için benim muavenetim talep ediliyordu.

Filvaki Mutedil Hürriyet ve İtilâf azasından ve Hoca Sabri Efendinin ahibbasından olmaklığıma rağmen ben yine ben idim. Derhal Polis müdür umumisini telefonla ve dostu Sabih Şevket Bey vasıtasiyle ikaz ve irşad ettirdim; derhal Kadıköy merkezine emir verdi, müslüman hanımı oyununu oynadı.

●

Bundan evvel aynı tiyatroda yine aynı meseleden dolayı bir gürültülü vaka hâdis olmuş, Celâl Sahir ve Halit Fahri Beyler polisin davetine maruz kalmıştı.

Merkez memuru müteassıp bir adamdı; onu da bir iki gün sonra tebdil ve müteceddit Kadıköy mevkiinden lâyık bulunduğu âhir bir mahalle, galiba Eyübe naklettirdim.

●

Maamafih mücadelem bununla da kalmadı, hükûmet erkânına karşı da noktai nazarımı müdafaadan geri kalmadım, hattâ Bab-ı Meşihatin bile karşısına dikildim.

Hüseyin Suat Bey hareketimden pek memnun kaldı ve ertesi günü daireye gelip nazikâne teşekkür etti. Kendisiyle Polis müdürüyle mülâkat tavsiyesinde bulundum. Konuştular, anlaştılar; Tahsin Bey de sonuna kadar Darülbedayiin bu bapta müdafii kesildi ve istinatgâhı oldu. Ben de, zahir muavenetime mükâfaten, Darülbedayi meclisine müttefikan aza intihap edildim.

Benimle beraber Yakup Kadri de intihap olunmuştu. Yakupla aramız son günlerde pek iyileşmişti. Geçen kış Piyer Loti Cemiyetinin bir içtimaında atışmıştık; ondan sonra görüşmez olmuştuk. O Yakup ki senelerce içtiğimiz su ayrı gitmezdi ve günlerce başbaşa sıkılmadan, sıkılmadan değil, yanlış, ters söyledim, pek eğlenerek oturur, söyleşir, susar, okur, yazar, gezer, tozar, zevkiyap olurduk. İkinci defa postaya gelip de muhalif muharrirlerin vaziyetini endişeli görünce kendisine bir mektup yazdım, konuşalım, görüşelim, dedim.

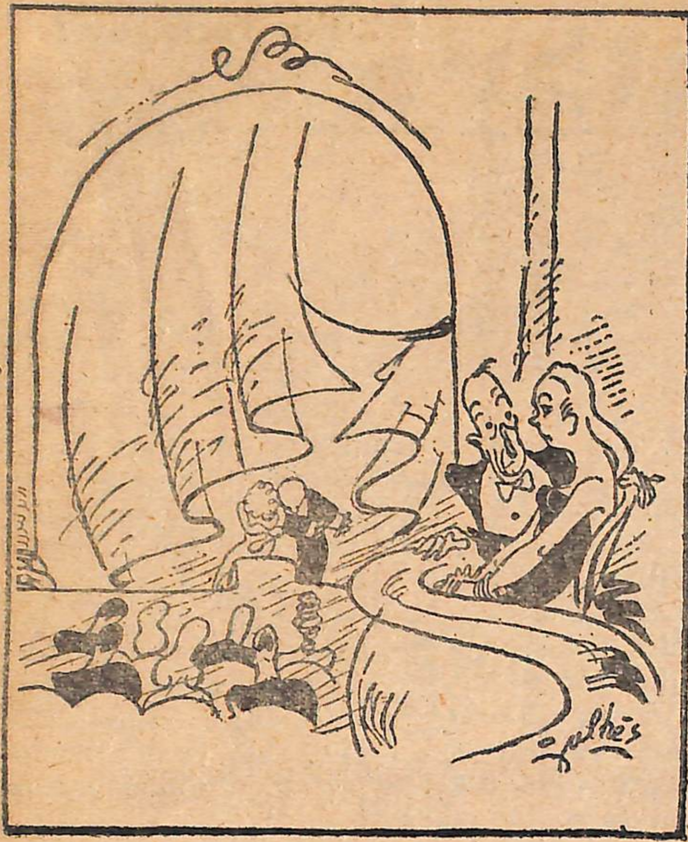
●

Buna cevaben "Etrafındaki adamları beğenmiyorum" demişti. Şimdi o dahi fırkacı, politikacı, hükûmet taraftarı oldu; ben de etrafındakilerden bir kısmını ona lâyık bulmuyor ve beğenmiyorum. Maamafih mektubundaki adem-i iltifata rağmen evvelâ fasılâlı, sonra pek sık, hattâ her gün buluşuyor, akşamları, beraber Kalamış körfezi etrafında gezintiler yapıyorduk; ama gençliğimizdeki zevki bulmuyorduk.

(Devamı var)

Baba — Ne telâş ediyorsun yahu ! Satın aldığım eşyayi muayene âdetimdir, belki sızıntı filân veriverir !..

Kadın — Büyük sanatkâr olduğu belli. Kadını nasıl öptüğünü gördün mü?

"Le Hérison" dan

Bir Kaç Hoş Fıkra

Sakın Hardal İstemeyiniz !

Fransa Büyük Ihtilâlinde Pariste bulunan bir Ingiliz, bir lokantaya g der. Garsona yemeğini ısmarlar. Onüne yemek diye gelen nesne berbat birşey. Adamcağız belki biraz lezzet verir diye garsondan tuz ister.

Vatandaş garson, derhal elini cebine sokarak oradan bir tutam tuz çıkarır, kirli parmaklar-ıyle Ingilizin yemeğine serper.

Bir müddet sonra Ingiliz, biraz da biber ister. Garson bu sefer de elini d ğer cebine sokarak oradan da biber çıkarıp Ingilizin yemeğine kor.

Bu manzarayı gören Ingilizin masa komşusu kulağına eğilir :

— Size tavsiye ederim, der. Bu adamdan sakın hardal istemeyiniz !

KRALİÇE TIMARHANEDE

Romanya Kraliçesi Mari, seyanate çıkmış, Amerikaya gitmişti. Kendisine verilen mihmandarlar, Vaşington'un görülecek yerlerini gezdiriyorlardı. Bir gün muazzam bir binanın önünden geçerlerken kraliçe sordu:

— Burası ne?

— Akıl hastahanesi..

Kraliçe, burayı merak etti, gezmek istediğini söyledi. mihmandarları der hal arzusunu yerine getirdiler, içeri girdiler, baş hekimin oda kapısını tıkırdattılar.

— Gel !

İlk mihmandar protokol icabı yüksek sesle kraliçeyi takdim etmek istedi:

— Haşmetmeap Romanya kraliçesi.

Masasından kımıldamıyan baş hek'm, gözlüklerinin altından kraliçeyi süzdü ve sordu:

— Ne zamandanberi, kraliçe olduğunuz vehmine kapıldınız?!

İşte Netice...

Konyadan Akşam gazetesine bildirildiğine göre şeker satışı azalmış; evvelce evine ayda 5 kilo şeker alanlar bunu 3 kiloya indirmişler. Şekerli mamullerin de fiatları arttığından bunların da satışı düşmüştür.

İstanbulda da muhakkak böyle olmuştur, her yerde de... Halk kendiliğinden bir nevi vesika usulüne baş vurdu; şeker hissesini azalttı; sarfiyatı beşte üçe, ikiye indirdi.

Işte netice : Hükûmet umduğu varidatı bulamıyacak. Üstelik ahali pek muhtaç olduğu şekeri kâfi derecede yiyemiyecek.

Şeker zammını kanunlaştıracağımıza eski fiatına indirme imkânları arasak daha doğru bir iş yapmış oluruz.

Bisiklet Cilvelerinden

Şuh meşrep ve biraz da çapkınlığı ile meşhur bir genç kadının kocasına, bir dostu sorar:

— Sizin madam ne zaman apandisit ameliyatı olmuştu?

— Karımın apandisit ameliyatı olduğunu neneden biliyorsunuz?

— Bu sabah kendisini bisiklette gördüm de !

Cumhurbaşkanına Açık Mektup

Demokrat Partili Kütahya milletvekili Hakkı Gedik Cümhurbaşkanına hitaben bir açık mektup neşretmiş, ondan bir an evvel umumî seçimlere gidilmesini istiyor.

Kendi partisi bu tezi aylardanberi müdafaa etmiş, mitinglerde kıyametler koparmamış olsa Kütahya milletvekilinin bu açık mektubuna hususî bir mâna vermekte ve kendisini tebrik etmekte acele bile ederdik.

Bu Gütahya milletvekili memlekette yıllardanberi siyasî ve içtimaî bir hareketin birinci plânında vazife görmüş, kendisini tanıtmış bir zat mı? Bir hukuk profesörü mü?

Açık mektubunu neşreder etmez, Demokrat Partinin mitinglerle elde edemediği umumî seçim yapılıverecek, Cümhurbaşkanı bu büyük zatın hatırını kırmaktan çekinecek mi?

Ah bu kendimizi dev aynasında görmek illeti !

Bir dokun...

Dipsiz Kile, Boş Anbar !

Şu bütçeleri hiç değilse on beş, yirmi senede bir yapmak imkânı bulunsa da, her yıl bu aylarda Demoklesin kılıcı gibi tepemizde sallanıp yüreklerimizi hoplatan halecanlı dedikodulardan bir müddet kurtulsak bari !

Bizde bütçe hazırlığı denilince hatıra ilk gelen şey, yeni bir vergidir. Her yıl bütçesinde, ayrı isim konulmasa dahi, tâdil, islâh namları altında eski vergilerin nisbetleri yükseltilir, yekûnları kabartılır ve bütün bu gayretlere, vatandaşın omuzlarına yüklenen yeni yeni külfetlere rağmen bütçedeki açık mütemadiyen genişler. Vergilerimizin dipsiz kileden, bütçelerimizin boş ambardan farkı yok..

Yeni yıl bütçesi hepsinin üstüne tüy dikti. Lüks vergileri, gelir vergileri, zamlı yol vergileri... Aman Allah ! Lâfı bile ürpertiyor insanı.

Yeni bütçenin gelir kısmında mühim bir yekûn tuttuğunu kendileri söyledikleri halde şeker zammını vergiden saymıyorlarmış. Buna ne isim vermeli? İane mi, sadaka mı, haraç mı?!.

KAPALI KUTULAR !

Gazeteler, lüks vergisi tasarısının son şeklini aldığını yazıyorlar. Ankaradan gelen haberlere nazaran, Maliye Bakanlığı bu tasarıyı son derece gizli tutuyormuş. Piyasada spekülâsyona meydan verilmemesi için, Meclis encümenlerinde tasarının incelenmesi de gizli tutulacakmış.

Encümen değil, kapalı kutu ! İçindekini bil, sana vereyim !

SIZINTI VAR !

Yine gazetelere Ankaradan bildirildiğine göre, mübrem ihtiyaç maddesi addedilmiyen, vazgeçilmesi bir mahrumiyet teşkil etmiyen maddeler lüks sayılacakmış. Bunlar arasında tuvalet ve ziynet eşyası, mücevherler, kürkler, konfor vasıtaları da varmış.

Spekülâsyona meydan vermemek gayretiyle vergi tasarısı son derece gizli tutuluyor da bu haberler nereden çıkıyor acaba? Demek ki sır küpünde sızıntı var !

Ötedenberi bu böyledir ya ! Harb yılları içinde hükûmetin vesika, satış tahdidi, el koyma ve saire gibi en gizli tasarılarının vaktinden evvel erbabı tarafından duyulması sayesinde muhtekirlere milyonlar kazandıran bu sızıntılar değil miydi? Daha sonra, mahut 7 Eylûl kararlarında yine bu sır küpünün sızıntısı, kulağı deliklleri yirmi dört saat içinde zengin etmedi mi?

Ne yapalım, küpün sızıntısı bahtiyarlara yarıyor, sızıltısı da bize düşüyor !

KİMİN UMURUNDA !

Yeni tasarıda tuvalet ve ziynet eşyasının, lüks kürklerin vergiye tâbi tutulmasına bir diyeceğimiz yok. Madem ki başımıza bir de lüks vergisi musallat oluyor, cezemesini lüks meraklıları çeksinler bari. Meselâ bilmem kaç bin liralık vizon kürk, miniminicik bir kutusu elli, altmış liralık Caron (Karon) pudrası kullananlar lüks vergisini cayır cayır ödesinler, memnun oluruz.

Amma ve lâkin, onlar bu vergiyi ödemiyecekler ki. Senede bir kaç defa Avrupa seyahatine çıkan dostları, ahpapları sağ olsun ! Her seyahat dönüşünde zatî eşya arasına, kapakları açılmış bir kaç kutu pudra sıkıştırıp sırtlarına da birer kürk manto geçiriverdiler mi, mesele kalmaz !

Lüks vergisi kimin umurunda !

Cemal Refik

GU

GİDENİN

Lütfü Kırdar tedavi için L
Dönmeden önce gıyabında konu
Lütfü Kırdar'ın sadece m
larını, görenler var. Açık Hava
var. Yani bunları çok görenler,

Kırdar yan
açtı? Açık Hav
dinlerseniz on s
yuncağa, süse k
canmıştır.
Peki, öyle
Spor sarayı birer gösteriş sayıl
yılda neler yapılmıştı? Merdiv
semtine bir dönüm çimen bile
candığını bilmiyor muyuz?
Halbuki hakikat, o değildi
Çamlıcada üç büyük koru kaza
lediye el koymasaydı şimdi her
den çöpten hissi veren bir sü
katlı çirkin uslûpsuz modern
ağaçlardan eser kalmıyacaktı.
hem bakımsızlıktan balta girme
Yine Kırdar'ın gayreti ile
men - açıldı. Başka bir belediy
rabilirdi.
Hele Atatürk buluvarı -
harp sonu otomobil bolluğunda
seyrü seferine bir kanal temin
miyecekti. Eğer o geçit açılma
ağası gibi !
Başlangıçta Taksim gazin
itirazda bulunan gazeteci arka
dan en çok danseden, bedava
içen, numara seyredip keyif g
Inönü gezisinden istifade e
Peki, icraat bunlardan iba
mı unutmıyalım. Beyazıt meyda
lım. Boğaziçine deniz kenarı gi
yalım.
Cerahpaşa Verem Paviyo
hastahanesindeki dispanser ve
lar gerektir. Hepimizi bazı s
ana yol haline gelmesine bugü
la en kestirme şekilde inip çı
Fakat...
Fakat Lütfü
maddeleri kontrol
almamasıdır. Diye
rurî ihtiyaç madd
lediye reisine mü
Bir kusuru da şu : Istanb
semti şenlendirmeğe uzak kalm
Ah şu talimhane arsası ! E
olan orasıdır; asıl büyük göç o
park ve Surp Agop arsaları kö
Lütfü Kırdar eğer düşünd
tahakkuk ettiremediği projeyi
Yedikule arası sahil boyunu t
hattını kaldırarak veya yer altı
mahallelerini en temiz, mamur
tanbula paha biçilmez bir hizm
mek hakkını kazanmış olacaktı
Şunu itiraf etmeliyiz ki Is
asırlarca bir Belediye bütçesin
Lütfü Kırdar imkân nisbet
Daha öncekiler - Cemil P
madılar değil, yapmadılar.
Kendi hesabıma ben Cemi
lebileceğine inanmıyordum.. G
Netice-i kelâm, menfaat be
debileceğim bir adam buldugu
Keşke öyle bir kaç kişi da

İktisat Kongresi

Pazartesi günü 1948 yılı Türki
ye Iktisat Kongresi açıldı.
Memleketin tanınmış ilim, ikt
sat ve ticaret adamlarının ile
sürdükleri çeşitli tezler, bu kon
grede çarpışmaktadır.
Yalnız faydası aşikâr olan b
kongreye hükûmet iştirâk etm
yor.
Elbette etmez. Amma bu kon
gre Avrupa veya Amerikada ya
pılsaydı, bir takım insanların se
yahat zevkini tatmin için döviz
ler sarfedilir, tayyareler ka
lır, bir curcunadır kopardı.

R
EÇERKEN

RKASINDAN

aya gitti. Afiyetle döner, inşallah..
n :
enlerini görenler var. Yeşil saha-
trosunu ve Spor Sarayını görenler
umsuz görenler var.
nerdiven mı yaptı? Yeşil saha mı
iyatrosu mu kurdu? Bu adamları
ır Vilâyet ve Belediye bütçesi o-
gösteriş ve mânasız tezyineta har-

. Merdiven, Yeşil saha, Tiyatro,
Fakat şu son on yıldan önceki on
bile yapılmadığını, Istanbulun tek
lmediğini, yine de milyonlar har-

rdar şehrimize Emirgân, Yıldız ve
nıştır. Eğer iki hususî koruya Be-
- beton olmalarına rağmen - çer-
alın kat evle yahut beşer, altışar
vansaraylarla dolacak, o güzelim
ız parkı ise hem kapalı duracak,
bir ormana dönecekti.
Eminönü meydanı - harbe rağ-
i dünya harbi çıktı der, işi durdu-

Saydam caddesi yollarını açarak
amamiyle duracak olan Istanbul
arp sırasında aklından bile geçir-
ı yaya kalmıştık şimdi bir tatar

m yapılmasına en çok
rımız o gazinoda sonra-
arla ziyafetlerde yiyip
ler olmadı mı?
oluk çocuğun haddi hesabı mı var?
ni kaldı? Gazanfer ağa medresesi-
ı eski perişan köşelerini hatırlıya-
niyen zamanı hiç akıldan çıkarmı-

Haseki hastahanesi, Süleymaniye
n evi? Bunlar sadece süs olmasa-
e kızdıran Bayıldım yokuşunun
niyoruz ve üzerinden döne kıvrı-
n keyfimizden âdeta bayılıyoruz.

r'ın kusurları vardır. Başta gıda
enimsememesi, bu işi üzerine hiç
ki Istanbul biri imâr, öbürü za-
ni kontrol bakımlarından iki Be-
r.
mtini ikinci plâna atması ve bu

üsbütün Beyoğlulaştırmağa sebep
başlamıştır. Şimdi de 2 numaralı
emizi hazırladı.
lâkin elinde olmıyan sebeplerle
rabilseydi, yani Cankurtaran ile
niyle silip süpürerek; demir yolu
direrek şehrin en perişan ve sefil
modern şekle sokmak suretiyle Is-
bulunabilseydi o semte ismini ver-

ul tarafının o şekilde imarı daha
dreti dahilinde değildir.
yapılabileni yaptı.
üstesna - yapılabileceği de yapa-

adan sonra bir Lütfü Kırdar ge-
e denilirse denilsin iyi oldu.
eden gıyabında iyi sözlerle bahse-
mnunum, işte...
sam !

R. H. K.

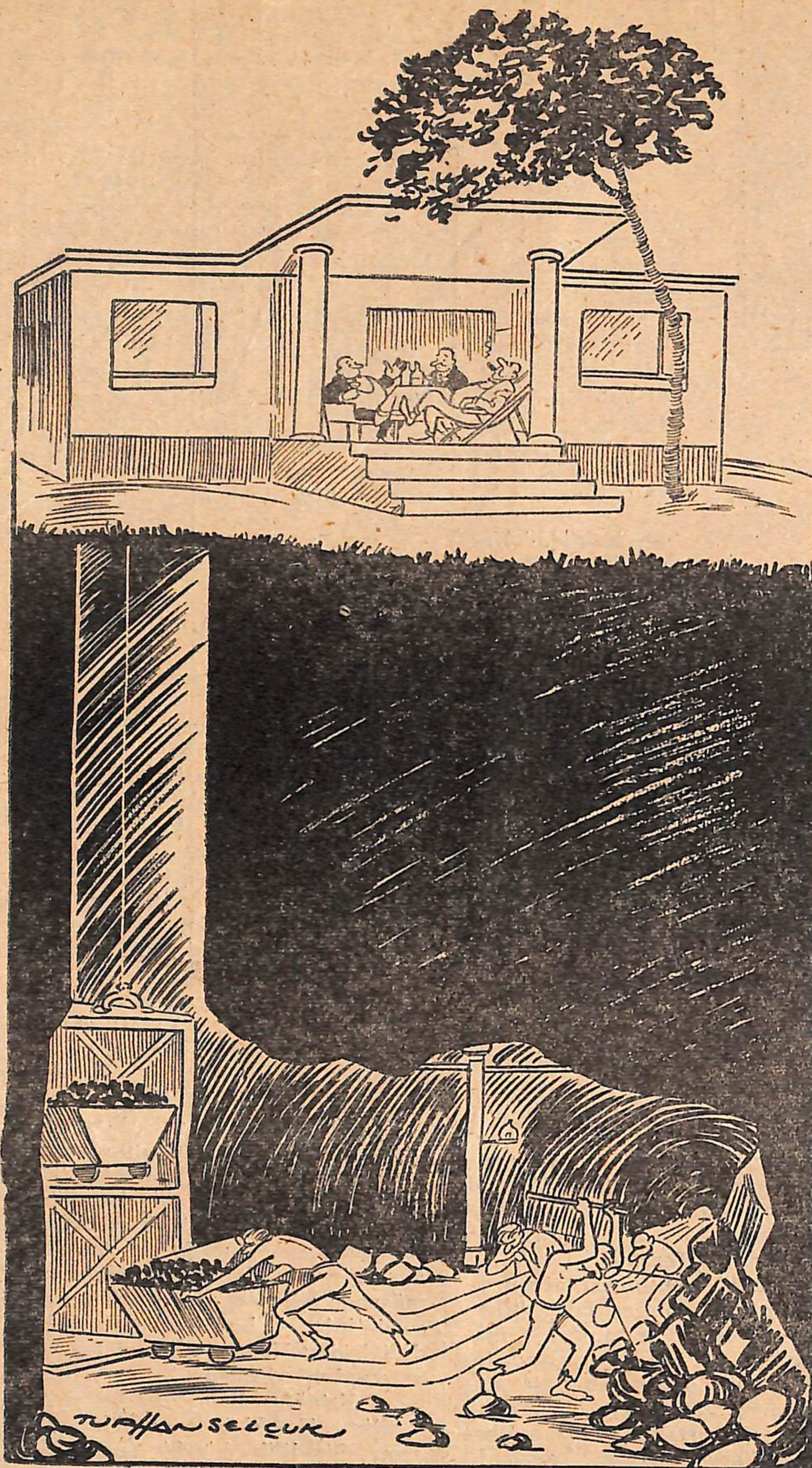
Yaz Temizliği

me bir süpürge alsam
tavan süpürgesi
de çalı.
süpürsem

Mehmet Ben

k, bir düşünebi-
iktisat kongresi
ına oradakilerden
mdi !

Kömür havzasında işletme erkânına, mühendislere lüks kulüpler, villâlar, misafirhaneler yapılırken, işçi 25 yıl önce aldığı parayı alıyor
(Gazeteler)

Altta kalanın canı çıksın !

C.H.P. KONGRELERİNDEN İKTİBASLAR

Beyazıt bucağına bağlı Süruri semt ocağının yıllık kongresinde söz alan Ihsan *Hinçer* şunları söylemiştir :

"— Sümerbank elindeki kötü malı halka lokma lokma tevzi ediyor ve bu suretle halkın partimizden soğumasına sebep oluyor. Partimiz her şekilde istismar ediliyor. Diğer taraftan rüşvet ve suiistimaller almış yürümüştür. Rüşvet vermeden iş yaptıramıyacak bir hale geldik. Veremden daha fazla tahribat yapan bu hastalık, maalesef şimdiye kadar ele alınmamıştır. Istanbulda yapılmakta olan kongreleri takip ediyorum. Ertesi günü Ulus gazetesini okuyunca, kongrelerdeki havanın tamamen zıddı aksettirilmiş olduğunu görüyorum. Partimizin gazetesi, bizim, dertlerimizi güllük gülüstanlık göstermeğe kalkarsa, dertlerimizi, dileklerimizi kimin vasıtasiyle duyuracağız. Bu gazete lüzumsuz yere makale paraları saçacağına, biraz da partinin hayrına çalışsa, o zaman, vazifesini yapmış olmaz mı?"

Kolleksiyonlarımız

Aralık ayının ilk gününden itibaren 6 aylık kolleksiyonlarımızın kayıt sırası itibariyle tevziine başlıyoruz.

Tam kolleksiyon bedeli taahhütlü olarak gönderilmek şartiyle (12 lira 50) kuruştur.

Okuyucularımızın yolladıkları kolleksiyonların ciltlenme bedeli (Taahhütlü iade şartiyle) 5 liradır.

Idarehanemizden alınacak ciltlerden posta ücreti tenzil edilir. Ciltlerimiz tamamiyle bez kaplıdır ve orta sahifeleri iyice açılıp okunacak şekilde yapılmıştır. Gazetemizin cilt bedelinden bir istifade cihetini düşünmediğini muhterem okuyucularımıza arzederiz.

Bazı vilâyet bayilerimiz oraca ciltlendirilmek üzere bizden yalnız kapak istemektedirler. Gazetemiz - orta sayfalarının tamamiyle açılıp kolayca okunması için - hususî şekilde hem yapıştırma, hem dikişli olarak teclit edildiğinden kapak ihtiyaca kâfi gelemez. Binaenaleyh ciltlerin İstanbulda yapılmasında mecburiyet vardır.

Ziftin Pekini İç !

160 kuruşluk çay paketlerinin dörde bölünerek satılıp satılamıyacağını soran bir bayie, bir Tekel deposu müdürü demiş ki :

"— Fakirse, parası yoksa çay içmesin efendim ! Böyle boş laflarla bizi işgal etmeyin !"

Eskiden memurlar fakir ve muhtaç tabakanın halinden anlarlardı. Hattâ bakkallar, kasaplar ve sair satıcılar da...

Bu güzel ve insanî duygu, son zamanlarda her taraftan suyunu çekti. Kuru, kaba, katı yürekli olduk. Vicdanımızın sesi kısıldı. Kör nefsimiz konuşuyor.

160 ın dörtte biri olan 40 kuruşu bile vermekte güçlük çeken bir sınıf mevcut olduğunu daima göz önünde tutmalıyız.

Haydi, "Bana dörtte bir rakı sat !" diyene betelenelim. Lâkin çay içmek istiyene karşı "Ziftin pekini iç!" nevinden nasıl cevap verilebilir?

Görüş Kabiliyeti

Fransada orta çağda bir papas, hayvana binmiş olduğu halde uzakça bir yere giderken akşam olur ve yol üzerinde bir kasabaya inmek mecburiyetinde kalır. Vakit geç olduğundan "Belki şehrin kapıları kapanmıştır" düşüncesile rastgeldiği bir köylüye sorar :

— Acaba kapıdan girebilir miyim?

Köylü papası tepeden tırnağa kadar süzdukten sonra babacan bir tavırla :

— On şüphe mi var? der. Koskoca saman arabaları giriyor da sen niçin giremiyeceksin !

Pratik Düşünelim !

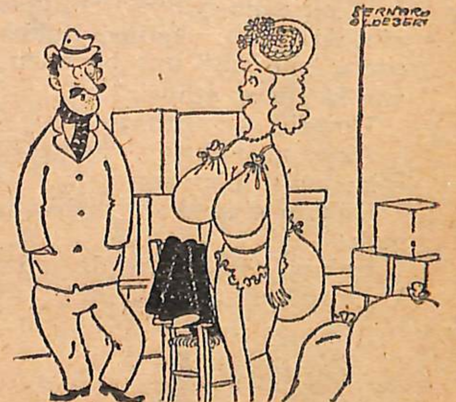
Adliye Sarayı inşasının sürüncemede kalmasını protesto maksadiyle avukatlarımız yanan Adliye binası arsasında bir miting yapacaklar ve sonra postahane binasının dik merdivenleri yüzünden kalb hastalığına uğrayıp ölen meslekdaşlarının ruhlarını taziz edeceklermiş.

Fikir Amerikanvari olmakla beraber pek güzeldir; tasvip ederiz. Lâkin Saray yapılıncaya kadar postahane binasına bir asansör koydurulması için teşebbüse geçmeği de unutmamalıdır.

Zira Sarayın bu gün inşasına başlansa en az üç yıl sürer; mantar gibi yerden bitmez ki ! Üç yılda epeyce kurban vermek ihtimali vardır. Zaten postahane öyle bir asansöre ne olsa muhtaçtır.

Pratik düşünelim !

Kaçakçı kadın

— Işte, önde 15 kilo şeker, arkada 20 kilo kahve ! Kimse farkına varmadı.

"İci Paris" den

— Sabık boks şampiyonu bana ilânı aşk etti. Acaba yüzü nasıl? Sargılar yarın çözülecek. Meraktan çatlıyacağım!

"Ecnebi karikatürü"

DİŞ AĞRISI

Dişi ağrıyan bir adam, dişçiye giderken yolda bir dostuna tesadüf eder. Dostu arkadaşının haline acıyıp onu teselli etmeğe çalışır.

— Diş ağrısı berbat bir şeydir, bilirim. Fakat bu iztırap biraz da asabidir. Geçenlerde benim de böyle dişim ağrıyordu, evde karım yüzümü gözümü öptü, yanaklarımı okşadı, hiç bir şeyim kalmadı.. Sen de öyle yap.

— Pek âlâ! Madem ki sen tavsiye ediyorsun, ben de aynı çareye müracaat edeyim ama, bilmem ki... Acaba karın şimdi evde midir?

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

30—XXVIII

— 22 —

Misafirin yılışık tavırları, nutuk söyler gibi garip edalarla konuşması, ev sahibinin ifrata varan samimiyeti ve bilhassa hep kendisinden bahsedilmesi Firdesi fena halde sıkıyor, kalkmak istiyor, fakat karşısındakinin sözünü yarıda kesmenin kabaca bir hareket olacağını düşünerek bundan çekiniyordu. Misafir birkaç defa yutkunduktan sonra yapmacık bir ciddiyetle kaşlarını çattı:

— Yaa!.. Demek hayatınızda devam etmek istiyorsunuz, hanımefendi?

Genç kadın yavaşça:

— Evet... dedi.

— Fakat bu sizin için doğru bir hareket değildir.

Firdes sertçe cevap verdi:

— O bana ait bir meseledir.

— Şüphesiz efendim. Affınızı rica ederim, sizin işlerinize karışmak benim haddim değil. Ancak, Hamiyet hanım teyze vaziyetinizi tafsilâtiyle anlattığı için alâkadar oldum. Samimiyetime inanınız, hanımefendi. Hamiyet hanım teyze sizi evlâdı gibi seviyor...

Ev sahibi atıldı:

— Gibisi yok, Beyefendi. Firdes benim evlâdımdır. Daima onun iyiliğini düşünmek benim vazifemdir.

Şevki Dumanlıgöz:

— Görüyorsunuz ya, hanımefendi, dedi. Hamiyet hanım teyze hakikî bir anne gibi üzerinize titriyor. Hayatta böyle bir hanımla tanışmak büyük bir talih eseridir. Bu vesiyle ile ben de sizi tanıdığım için son derece memnunum. müsaade ederseniz sizin refahınız, saadetiniz için ben de elimden geldiği kadar Hamiyet hanım teyzeye yardım edeceğim.

— Estağfurullah efendim. Teşekkür ederim. Şimdilik hiç bir yardıma ihtiyacım yok. Kocamın hapishaneden çıkmasını bekliyeceğim.

— Bunda yanılıyorsunuz, hanımefendi. Asıl bu işte yardıma ihtiyacınız var. Sizin eski hayattan bir an evvel ayrılmanız lâzım. Hamiyet hanım teyzenin size yapacağı ilk yardım da bu olmalıdır. Bir genç kadının, hapishaneye girip çıkmış bir adamla yaşaması büyük bir azaptır. Şimdi siz bunun farkına varmıyorsunuz, fakat sonra anlıyacaksınız, pişman olacaksınız ve belki o zaman, bugünkü fırsatlar da bir daha elinize geçmiyecek. Düşününüz bir defa, nereye gitseniz, hırsızın karısı diye sizden yüz çevirecekler, hakaret edecekler. Sizin gibi temiz, ince ruhlu bir bayanın bunlara tahammül etmesine imkân var mı?

Hamiyet hanım da söze karıştı:

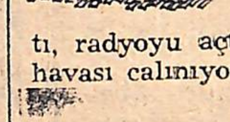
— Nasıl olur, efendim? Firdes böyle şeylere hiç dayanamaz. Şimdi sinirleri bozuk olduğu için iyice düşünerek karar veremiyor. Hele birkaç gün daha geçsin, asabı yatışsın, o zaman fikrini değiştireceğinden eminim. Firdesciğim öyle yaşamağa lâyık değil ki.

— Elbette lâyık değildir. Böyle bir genç bayanın hakkı güzel bir aile yuvası, lüks bir hayat, ebedî bir saadettir.

Firdese döndü:

— Hakikat böyledir, hanımefendi. Neden güzel bir apartımanınız, bir otomobiliniz ve sizi cidden seven, sizin saadetinizi temin eden bir hayat eşiniz olmasın? Bunlar sizin hakkınızdır.

Firdes susuyordu. Ev sahibi:

— Epeyce konuştuk. İnşallah bundan sonra daha çok konuşacağız. Şimdi biraz da müzik dinliyelim.

Diyerek kalktı, radyoyu açtı. Oynak bir dans havası çalınıyordu.

Ce. Re.

(Devamı var)

Şükret

Bir uzun boylu ile bir kısa boylu arasında.

Kısa boylu:

— Birader halim harap. Gırtlağıma kadar borç içindeyim.

Uzun boylu:

— Aman şükret ki boyun kısa.. Ye benim gibi uzun boylu olsaydın?!

(Ana Yasa) da Uydurma Kelimeler

G

Görev = Vazife

Lüzum yoktu. Bu kelime, emsali gibi ancak ve o da bir müddet resmî muhaberelerde ve okullarda kullanılacak, sonra bırakılacaktır. "azledildi - vazifesinden çıkarıldı" yerine Anayasadaki tâbiriyle "Görevinden çıkarıldı" yı halk diline sokamayız; göbeğimiz çatlasa!

Görüşme = Müzakere

İyi, iyi ama "müzakere" denince biz "Görüşme" den oldukça başka birşey anlarız. "Müzakere" muayyen bir mevzu üzerine görüşmedir. Ayrı bir nokta: Birine "Ahmet beyle görüşme yaptınız mı?' nasıl deriz? Ama "Ahmet beyle müzakere ettiniz mi?" demek lisana yakışıyor. Şu "Yapmak" fiiliyle firenkâne konuşmak zaten hoş değil!

Gönderiş = Müraselât

Hoppala! Müresselât yerine "Gönderiş" kelimesini kullanıyorlarsa Allah posta ve maliye memurlarının yardımcısı olsun!

Gözetim = Nezaret

Ne söyliyeceğimizi bilemiyoruz.

Güvenlik = Asayiş

İyidir; zira lisanda yaşamakta olan güzel kelimelerdendir.

Güven istemek = İtimat istemek

Kabul.

H

Hazır üye = Azay-ı mevcude

"Mevcut aza" hattâ "Mevcut üye" çok daha iyidir. Hem "hazır" gibi Arapça bir kelimeyi aldıktan sonra "mevcut" un boynuzu mu var ki afaroz etmişiz?

Hırsızlık = Sirkat

Akan sular durur. "Sirkat" den çok kuvvetlidir.

Hüküm giymek = mahkûm olmak

İcabına göre ikisini de güzelce kullansak ne olur, sanki?

İ

İçtüzük = Nizamname-i dahilî

Her mecliste kolayca söyliyemeyiz; insana ayıp olur gibi geliyor. "İç nizam" desek bari! "Nizam" ne güzel bir kelimedir.

İl ve İlçe = Vilâyet ve kaza.

Fena değil ama dilimiz bir türlü "Vilâyet" den vazgeçmiyor. "Kaza" yerine "ilçe" yi benimsemeğe başladık, zira "Kaza" zaten diğer mânadaki "kaza" dan dolayı da fenadı.

İlerleme = Terakki

"Terakki" denilince kafamızda hususî bir mefhum canlanır. "İlerleme" de ise aynı muayyen mâna yoktur. Meselâ "Japonların terakkisi" sözü mutlak bir mâna ifade eder; "Japonların ilerlemesi" sözü şüphe hasıl eder: "Hangi bakımdan ilerleme acaba?" deriz. Fî tarihinde olduğu gibi Çinde mi, Pasifikte mi?

İlgili = Menfaattar.

Şimdi bu söz "Alâkalı" mânasına şöyle böyle yerleşmeğe yüz tuttu. Biraz tuhaf düşmekle ve alay ediliyormuş hissini vermekle beraber!

İlişikli = Münasebettar, müteallik.

Kullanmadık. Yalnız "merbut" mânasına "ilişik" - yine zaten yaşar kelime olduğundan - benimsendi.

İşlem = Muamele

Kötü. Avam lisanında bir hastalık ismini andırıyor. Kimsenin de diline aldığı yok.

İşlerlikten alıkonmak = Tadil edilmek.

Anlamadık; anlamak da istemedik.

İnancı kötüye kullanma = Emniyeti suiistimal.

Harfiyen tercümeye ne lüzum vardı? Kısa, tek kelimelik bir söz buluverse idik; yani binlerce uydurma terimler arasına bir de onu katsa idik. Yenisi bozuk bir tercüme olduğundandır ki "Emniyeti suiistimal" sözü lisanda mıhlanıp kalacak. Dikkat ediniz: İnanç, kıvanç gibi kelimelere karşı halkta bir karşı koyma meyli seziliyor. "İnanç" a biz "inan" deriz: "Sana inanım var" gibi... "ç" kelimeyi Çinleştiriyor ve bir Çin şehri adının ilk kelimesi imiş tesirini yapıyor.

SİYASİ SÖZLER

12 — Hayatımı kanuna ve politikaya verdim: Kanun meşkûk politika ise son derece beyhude.

13 — Eğer halkın ekmeği yoksa pasta yesinler.

Marie Antoinete (1755 - 93)

14 — Tehlike vaktinde silâha sarılmak İngilterenin âdetidir.

Kıraliçe Elizabeth (1553 - 1603)

Tercüme eden: Şadi USAL

Usta Başı

Bir külhanbeyi kırk yılda girebildiği bir işten çıkarılır. Akşam meyhanede arkadaşlariyle dertleşirken sorarlar:

— Hani artık çalışmağa karar vermiştin, ne oldu?

— Ne olacak, ustabaşı beni kıskandı.

— Ustabaşı neden seni kıskansın?

— Evvelâ ustabaşının ne demek olduğunu size anlatayım da bakın: Ustabaşı elleri arkasında, amele arasında dolaşan hiç bir işe yaramıyan bir adamdır.

— E, bundan ne çıkar?

— Ne mi çıkar? Atelyeye giren adamlar, beni ustabaşı zan etmeğe başladı. O da dayanamadı. Kıskandı... İşimden çıkarttı!

Kadın — Çok geciktim mi, acaba?

"Fransız karikatürü"

KISA HİKÂYE

Dolapda

Matmazel Jozephine mutfağın bir köşesindeki beyaz muşamba örtülü küçük masaya yemek tabaklarını koyarken matmazel Emma'nın geldiğini işitti. Hemen işini bırakıp koştu.

— Yeni komşularımızı merdivende görmüşsündür biraz evvel kapıları kapandı işittim.

— Evet gördüm.

— Nasıl şeyler?

— Acaip insanlar. Kadın pek sağlam ayakkabıya benzemiyor, fazla boyalı, kıvırcık sarı saçlı, kokular sürünmüş, katıla katıla gülüyordu.

— Ya erkek?

— Çok daha rabıtalı, elinde keman kutusu var, galiba artist. Esmer uzun boylu zarif bir adam, ama hiç de evliye benzemiyorlar..

— Evli imişler. Kapıcı söyledi. Yoksa ev sahibi kabul etmezdi.

— Herhalde burası gibi sakin, sessiz bir eve yakışan kiracılardan değiller.

— Evet karşıki dairede Denizart'lar otururken tabii daha rahattık... Ne ise onlarla meşgul olmayız olur biter.

— Gayet tabii.

Matmazel Emma sofraya gelmek için odasına soyunmaya gitti.

★

Kardeş çocuğu idiler, hiç evlenmemişlerdi, yirmi beş senedenberi bu sessiz sakin evde beraber yaşıyorlardı.

Azıcık gelirleri, küçük de bir kırtasiye dükkânları vardı, dükkânda ve evde nöbetleşe çalışırlar sessiz sedasız geçinip giderlerdi.

Gençlikleri çoktan uçup gitmişti, hiç bir zaman da genç olmamış gibi idiler. *Matmazel Jozefin* şişmanca, hâlâ biraz sarışın yuvarlak yüzlü; Matmazel Emma ise uzun boylu kuru ve esmerdi, beyaz saçlarını acemice kendisi boyar, bu gençlik taslamaktan ziyade bir kere boyamış ve alışmış olduğu içindi.

Her ikisi de gayet dindar, namuslu ve çekingendiler.

Bu gayet iyi anlaşmış, sade yaşıyan iki akraba için, en ufak bir değişiklik çok mühim bir vaka halini alır, onları günlerce meşgul etmeğe kâfi gelirdi.

Karşıki dairedeki ihtiyar karı kocanın köye taşınmaları üzerine boş kalan apartımana genç bir çiftin yerleşmesi onların hayatında senelerdenberi olmıyan mühim bir değişiklikti.

Komşuları ile meşgul olmamağa karar verdikleri halde, heyecanla ısrarla meşgul oluyor ve daima onlardan bahsediyorlardı.

★

Yemekten sonra, her gece olduğu gibi ıhlamurlarını içmek için salona geçtiler. Salon dedikleri bu odayı pek beğenirler onunla iftihar ederlerdi, sarı kadife eski usûl döşemeler, kroşe ile örülmüş perdeler, duvarları dolduran bir sürü dinî resimler, mermer taklidi şöminenin yanında da büyükçe bir yerli dolabı olan bu oda başlıca dinlendikleri yerdi.

Saat on buçuğa kadar, yeni komşular hakkında yapılan bir sürü tahminlerden sonra, yatmak için, birbirinin aynı olan küçük siyah demir karyolalı odalarına çekildiler.

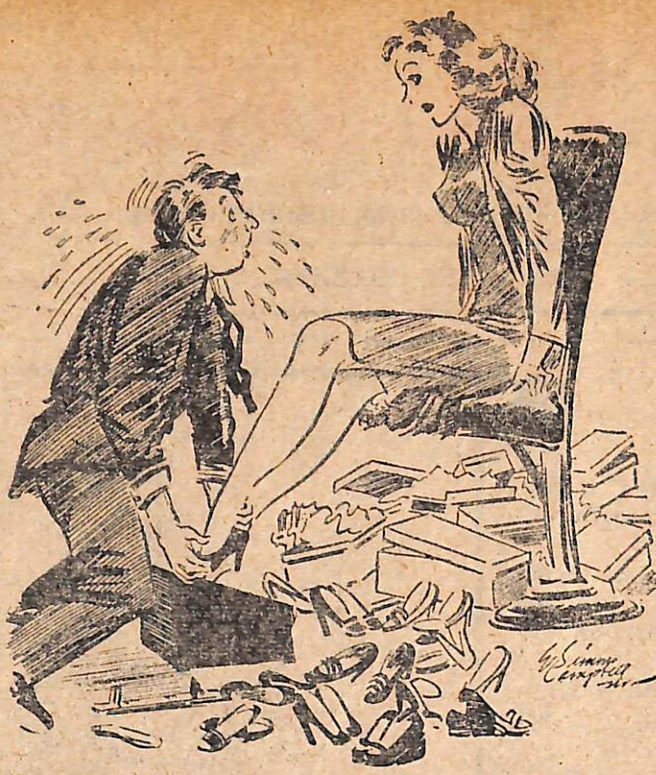
Matmazel Jozefin derin uykudaydı, uzaktan gelen bir kapının kapanış sesiyle yarı uyandı; tekrar uyudu; bu sefer daha yakından gelen bir sesle yerinden sıçradı, bir müddet tamamen açılamadan yatakta kaldı. Daha sonra evde tabii olmıyan bazı şeyler geçtiğine hükmederek kalktı.

Mumunu yaktı, arkasına hırkasını giydi doğru Matmazel Emma'nın odasına gitti. Karyola boştu, mutfakta da bulamayınca salona girdi.

Şöminenin üzerinde yanan bir şamdan vardı. Yandaki yerli dolap açık kuzini dolabın içine yarı yarıya girmiş, anlıyamadığı bir şeyle meşguldü. Odaya arkadaşının girdiğini hisseden dolaptaki başını ona doğru çevirdi ve işaretle gürültü etmeden yanına gelmesini söyledi.

Çeviren : **Fatma Karay**

(Sonu gelecek sayıda)

— Hakkınız var matmazel, 28 numara ayağınıza iyi gelecek, fakat bir daha da çıkmıyacak !

"Fun Parade" dan

ATICILIK

Acemiliği ile meşhur bir avcı, arkadaşlarını çağırıp bir kapı üzerinde çizilmiş hedefe tam isabet etmiş olan bir kurşunu gösterir :

— Bir de bana acemi dersiniz, bu kurşunu tam üç yüz adım mesafeden hedefe ben attım.

Itiraz ederler :

— Imkânı yok.

— Imkânı mı yok? şahit gösteririm.

Komşular çağırılır. Bu kurşunun üç yüz adım mesafeden kendisi tarafından atıldığına şehadet ederler.

Arkadaşları hayret içinde sorarlar :

— Peki ama nasıl oldu da bu kadar kat'i bir isabet elde edebildin?

— Bundan kolay ne var; evvelâ kurşunu attım, sonra da hedefi çizdim !

İNANILMIYACAK GİBİ...

Allaha ismarladık siyah koyunlar :

Fransada, Lapleau'da bir fırtına esnasında bir koyun sürüsüne bir yıldırım düşüyor ve hiç bir beyaz koyuna dokunmadan bütün siyah koyunları öldürüyor !.

●

En meşhur palindrom murabbaı :

R O T A S
O P E R A
T E N E T
A R E P O
S A T O R

(Palindrom = baştan ve sondan aynı okunan kelime.)

Yukardaki kelimelerin teşkil ettiği palindrom murabbaında (yeni kelimelerden hoşlananlar için - karesinde -) ki kelimeler sağdan, soldan, aşağıdan, yukarıdan okunduğu zaman hep kendi içinden bir kelimeyi vermektedir.

●

Babalık rekorlar :

Ikinci Ramses 162 çocuk babası idi. Bunların 111 i erkek, 51 i kızdı. Beşinci Rama yahut Siyamlı kral Chulalongkorn'un ise 3.000 karısı ve 370 çocuğu vardı. Bunlardan 134 ü erkek, 237 sı kızdı. Bu zat 1910 da ölmüştür.

●

Uç asırda üç çocuk :

Bu da garip bir başlık değil mi?. Hâdiseyi izah edelim :

Barjac Vivarais'li Pierre Defournel, üç muhtelif asırda doğmuş üç çocuğun babası idi :

Birinci çocuk 1699 da doğmuştu.
Ikinci çocuk 1738 de doğmuştu.
Uçüncü çocuk da 1801 de doğmuştur.

Bunların üçü de erkek olup üç muhtelif anneden doğmuşlardı.

Baba, son karısiyle evlendiği zaman 120 yaşında, son karısı ise henüz 19 yaşında idi.

Defournel 1809 da dinçliğini muhafaza etmesine rağmen 129 yaşında ölmüştür. 1877 Mayıs nüshasında (The Magasin Pittoresque) isimli mecmua bu üç docuğun orijinal nüfus tezkerelerinin bir kopyasını tabetmiştir.

Tercüme eden : **Şadi Usal**

RAHİP VE İNCİL

Birinci Alexandre, seyahatlerinin birinde bir köy rahibinin evine uğrar, rahip evde olmadığından etrafındaki eşyaya göz gezdirir, bu sırada köşeye atılmış tozlar içinde bir Incil görüp eline alır ve arasına kâğıt para olarak 3000 ruble koyar. Kitabı da yine eski yerine bırakır.

Biraz sonra rahip gelir konuşma arasında Alexandre, rahibe :

— Sık sık Incil okur musunuz? diye sorar.

— Her gün okurum.

— Her gün mü, muntazaman?

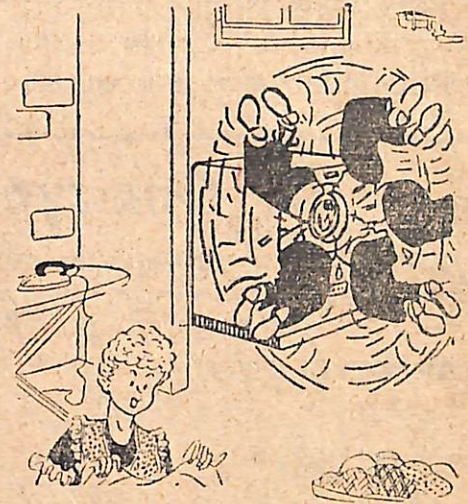
— Bir gün bile ara vermem.

— Çok iyi edersiniz, yine devam edin.

Iki sene sonra aynı köyden geçen Alexandre yine rahibe uğrar, Incili yine eski yerinde bulup eline alır, açarki paralar koyduğu gibi duruyor, dokunan olmamış.

— Hiç Incil okumuyorsun aptal ! der.

Ve şaşıran rahibin karşısında iki sene evvel bıraktığı paraları tekrar kendi cebine atar.

— Kocacığım aldığımız çamaşır makinasını getirdiler, gördün mü?

"Ecnebi karikatürü"

İNŞALLAH ÖYLEDİR ?

Tekel nihayet şikâyetlerimize kulak astı, umumî bir ihtiyaca cevap vermek için Ingiltereye iki bin kadın ve üç bin erkek çakmağı Fransaya da iki bin beş yüz çakmak sipariş etti.

Çakmaklar renkli madenden imiş. Şimdilik bildiğimiz o kadar ! Temenni ederiz ki hem sağlam, hem zarif, hem de keseye uygun şeyler olsunlar. Kaçak çakmakların orta kaliteli olanları gizli piyasada yedi sekiz liraya alınabiliyor. Eğer Tekelin getirteceği çakmaklar fazla süslü, lüks nevinden, pahalı ise kaçakçılık önlenemez. Harcıâlem mala ihtiyaç vardır. Zaten lüks nev'ini Avrupa ve Amerikaya mekik dokuyan revaçta veya zengin seyyahlarımız bilhassa hediye olarak düzinelerle getirtiyor. Lâkin bunlar yine kendi hemcinsleri talihli zevat arasında taksim ve tevzi ediliyor.

Acaba, gelecek çakmaklar halk tipi midir?

Şüphemiz var ama inşallah öyledir.

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
A Y D E D E
ye ilân veriniz çünkü:
A Y D E D E
de çıkan ilânların ömrü bir günlük
değildir

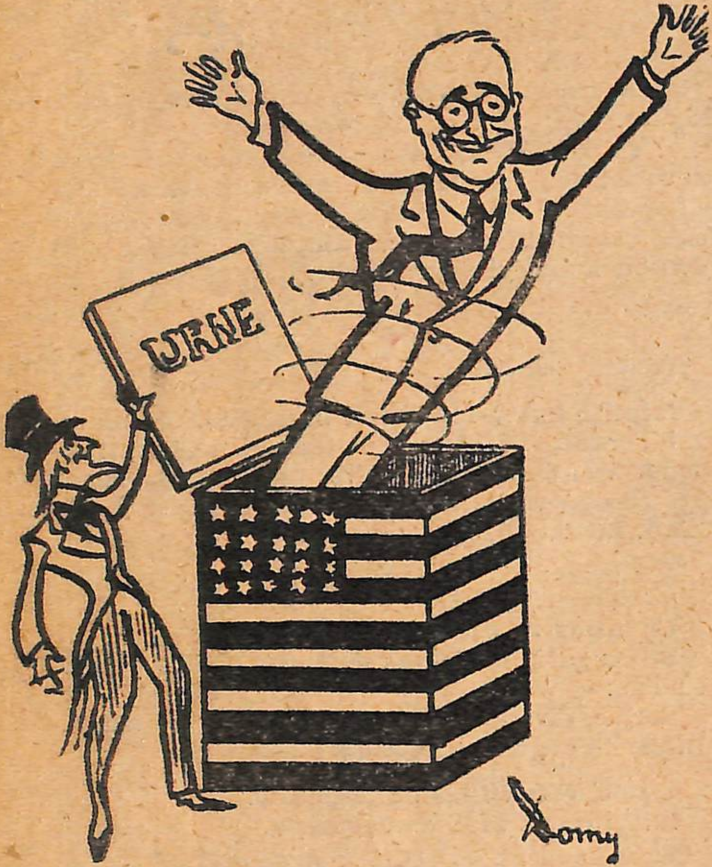
AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Truman tekrar Cumhurreisliğine seçilince :

— Yine ben çıktım !

"L'İllustré" den

Mukaddes Roma İmparatorluğu

Ne mukaddesti, ne Roma idi, ne de imparatorluktu.

Mukaddes değildi, çünkü dünyevî idi.

Roma değildi, çünkü Cermendi.

İmparatorluk değildi, çünkü bunun itibarî reisleri Cermen kralları idi ve sadece ismen hüküm sürüyorlardı.

Bu Cermen devletleri Konfederasyonu 962 de taç giymiş olan Otto I. den 1806 da Francis II. ye kadar devam etmiştir.

Hereke fabrikasının son moda ve çok zarif kadın kumaşları gelimştir. Bahçekapı ve Beyoğlu mağazalarımızda zengin renk ve desenlerini mutlaka görünüz. Hereke ropluk, tayyörlük ve mantolukları birer zarafet örneğidir.

Sümerbank İplik ve Dokuma Fabrikaları Müessesesi

BİR KAÇ SÖZ

★ Içmek bir ihtiyaçtır; içmeği bilmek bir sanattır.

★ Ruh ihtiraslarımızın renkleştirdiği şeffaf bir şekildir.

★ Şöhret bir güneş ziyasıdır : Bir çiçeğin üzerine de akseder, bir çirkinin de...

★ Şaheser bir kelimedir ki çok kullanılmaktan eskimiştir.

★ Akıl en emin bir rehperdir ama arkasından giden pek azdır.

D. Denizyollarından

23/Kasım/948 — 29/Kasım/948 (dahil) tarihleri zarfında aşağıda isimleri yazılı hatlarımıza kalkacak vapurların isimlerile kalkış gün ve saatleri ve kalkacakları rıhtımlar.

KARADENİZ HATTI —	Salı 5.00 de (Cumhuriyet) ve Cumartesi 5.00 de (Bakır). Galata rıhtımından kalkar.
İNEBOLU HATTI —	Cuma 5.00 de (Dumlupınar). Sirkeci rıhtımından kalkar.
MUDANYA HATTI —	Salı, Perşembe, Cumartesi ve Pazar 9.00 da (Marakaz). Galata rıhtımından kalkar.
BANDIRMA HATTI —	Cuma ve Pazartesi 8.15 de (Marakaz). Galata rıhtımından, Carşamba, Cumartesi ve Pazartesi 20.00 de (Konya). Tophane rıhtımından kalkar.
KARABİGA HATTI —	Salı ve Cuma 19.00 da (Seyyar). Tophane rıhtımından kalkar.
ÇANANKALE HATTI —	Pazar 18.00 de (Kemal). Tophane rıhtımından kalkar.
İMROZ HATTI —	Cumartesi 10.00 da (Mersin). Sirkeci rıhtımından kalkar.
AYVALIK HATTI —	Garşamba 19.00 da (Saadet) ve Cuma 19.00 da (Antalya). Sirkeci rıhtımından kalkar.
İZMİR HATTI —	Çarşamba 11.00 de (Tırhan) ve Cumartesi 11.00 de (Ege). Galata rıhtımından kalkar.

Telefonlar : Deniz Hatları Işletme Müdürlüğü : (44678) santraldan (81), İstanbul Başacenteliği : (42362).

KALECİK

"Kırmızı"

Ankara bölgesinin şaraplık üzümlerinden yapılmıştır. Milletlerarası şarap Kongresinde en çok takdir kazanan bir çeşidimizdir.

Tekel

SEN - BEN

Herkesin cebinde bulunması lâzım gelen, ağızdaki fena kokuları gderen biricik müstahzar.

S E N B E N

kullananlar, sevdikleri fakat kokusundan çekindikleri HER ŞEYİ yiyebilirler.

Bütün eczahane ve tütüncülerde arayınız. 15 komprimelik kutusu 25 kuruştur.

Sahibi : F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden :
Cemal Refik Delibaş

dare yeri : Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği yer :
Murad KERMAN Mürettiphanesi

Basıldığı yer : TAN Matbaası

Ekstra ekstra

D E R S A N

kullanırlar.

Çocuk Ansiklopedisi

Türkiyenin yalnız bütün çocuklarını değil hattâ bütün büyüklerini de ilgilendirir.

★★★

Bütün dünyanın bilgileri herkesin anlıyacağı tarzda sade olarak yazılmıştır.

★★★

2 Büyük Cilt - 1448 Sayfa - 1783 Resim - 218 Mevzu

Fiyatı 15 Liradır.

İstanbul TAN Matbaası